

นวัตกรรมการสื่อสารธรรมผ่านแอปพลิเคชันพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)
The Dhamma Communication Innovation via Application
PhraBhodhiyanadaera (Ajahn Cha Subhaddo)

ปณัชญา ลีลายุทธ์ Panatchaya Leelayouth^๑
รังษี สุทนธ์ Rangsi Suton^๒

Received: May 29, 2020

Revised: August 17, 2020

Accepted: August 19, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการสื่อสารธรรมผ่านแอปพลิเคชันพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการสื่อสารธรรมผ่านแอปพลิเคชัน ๒) เพื่อวิเคราะห์คำสอนของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ๓) เพื่อนำเสนอนวัตกรรมการสื่อสารธรรมผ่านแอปพลิเคชันพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ใช้วิธีการแบบผสมผสานทั้งระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ ผลการศึกษาค้นพบว่า คำสอนหลวงพ่อดำถูกนำมาเผยแพร่ธรรมเข้าถึงตัวบุคคลผ่านโมบายแอปพลิเคชัน ตอบสนองพฤติกรรมผู้รับสารยุคปัจจุบัน สภาพความจำเป็นต่อการสื่อสารสูงร้อยละ ๕๖.๕ มีความถี่ในการใช้แอปพลิเคชันต่อวันสูงร้อยละ ๕๑.๓ ใช้แอปพลิเคชันเพื่อประโยชน์ ร้อยละ ๗๔.๑ รับข่าวสารธรรมจากช่องทางยูทูบร้อยละ ๗๙.๙ การรับฟังธรรมร้อยละ ๔๙.๒ ให้ความรู้ธรรมร้อยละ ๔๘.๗ มีผู้เคยรับฟังธรรมหลวงพ่อดำร้อยละ ๖๑.๑ มีความพึงพอใจคำสอนการปล่อยวางร้อยละ ๖๔ ประยุกต์คำสอนในการทำงานสูงร้อยละ ๗๐.๔ และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมร้อยละ ๖๔.๙ คำสอนสอดคล้องกับยุคสมัยใช้กับวิถีชีวิตด้านการงาน ศึกษาเล่าเรียน ความรู้สติปัญญา สังคมและครอบครัว

คำสำคัญ : นวัตกรรมการสื่อสาร, แอปพลิเคชัน, ธรรมะหลวงพ่อดำ

^๑ สาขาวิชาธรรมนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Dhamma Communication, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University,
Thailand. Email: panatchaya.mcu@gmail.com

^๒ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Graduate School,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

Abstract

The research article of the Dhamma Communication Innovation via Application PhraBhodhiyanadaera (Ajahn Cha Subhaddo) has three objectives which are 1) to study the state of Dhamma communication via an application 2) to analyze PhraBhodhiyanadaera (Ajahn Cha Subhaddo)'s teachings 3) to present Dhamma Communication Innovation via Application PhraBhodhiyanadaera (Ajahn Cha Subhaddo). The methodology used the mixed methods of qualitative research and quantitative research. The study results found that is brought to disseminate, access to an individual via mobile applications, responding to the audience's behavior. That is the necessity for communication as high as 56.5%, with the highest frequency of using applications every day 51.3%, use applications for benefits in activities 74.1%, Receiving Dhamma news from Utube must be used channels 79.9%, Listening to Dhamma via applications up to 49.2%, Mobile applications can provide Dhamma knowledge up to 48.7%. The doctrine of letting go is high up to 64%. The doctrine is applied for working up to 70.4% and can be used to promote morality in society 64.9%. The way of teachings is applied with the present to work in Life-style, education, intelligence, society, and family.

Keywords: Communication Innovation, Application, Luang Phor Cha's Dhamma

๑. บทนำ

ปัจจุบันการสื่อสารได้พัฒนาก้าวไกลทางเทคโนโลยี กระบวนการส่งรับข้อมูลข่าวสารโดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต จากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ ๔ (Revolution technology) ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง จวบจนกระทั่งกำลังก้าวสู่การพัฒนาระบบเครือข่ายสื่อสารไร้สายยุคที่ ๕ (5th Generation-5G) ที่มีการสื่อสารส่งข้อมูลจำนวนมากและรวดเร็ววินาทีต่อวินาทีได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้พฤติกรรม การรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนได้ปรับเปลี่ยนไป พฤติกรรมของผู้รับสารพบว่ามีส่วนร่วมและ

ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) อย่างเป็นสาธารณะในการตอบโต้ข่าวสาร^๓ โดยการสื่อสารผ่านแพลตฟอร์ม (Platform) ต่างๆ บนโซเชียลมีเดีย ไม่ว่าจะเป็นเฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ และการเข้าไปมีส่วนร่วมในเวทีในประจําชาติต่างๆ โดยแสดงความคิดเห็นผ่านระบบเครื่องมือการสื่อสารที่ทันสมัย โดยใช้ระบบการสื่อสารผ่านโทรศัพท์มือถือที่เรียกกันว่า “โมบายแอปพลิเคชัน” (Mobile application) หากกล่าวถึงในเรื่องของการรับฟังเทศน์หรือฟังธรรมด้วยแล้ว ปัจจุบันมีข้อจำกัดด้วยเหตุปัจจัยต่อการเข้าฟังธรรมจากพระสงฆ์ในวัดต่างๆ จึงเป็นอุปสรรคต่อการที่จะเข้าไปวัดฟังธรรมได้ตามประสงค์ แนวโน้มผู้คนห่างไกลวัดและไม่เข้าถึงหลักคำสอนที่เป็นแก่นธรรมการฟังธรรมจากแอปพลิเคชันจะเป็นทางเลือกที่สะดวกและสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้รับสารปัจจุบันที่ติดต่อสื่อสารด้วยโมบายโฟนเป็นหลัก จากที่สังเกตแอปพลิเคชันธรรมะหลวงพ่อบุชา หรือ พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ถูกนำมาเผยแพร่ด้วยความเคารพศรัทธาศิษยานุศิษย์ของหลวงพ่อบุชา ซึ่งได้รวบรวมนำธรรมเทศนาและคำสอนของหลวงพ่อบุชามาจัดเป็นหัวข้อธรรมะไว้บนแอปพลิเคชัน ซึ่งในแต่ละหัวข้อเป็นธรรมะคำสอนที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะคำสอนที่เน้นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดสติ สมาธิและปัญญา

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชันพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)” มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการนำเสนอในบทความนี้ ๓ ข้อ คือ

- ๑) เพื่อศึกษาสภาพการสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชัน
- ๒) เพื่อวิเคราะห์คำสอนของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)
- ๓) เพื่อนำเสนอแนะนวัตกรรมการสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชันพระโพธิญาณเถร

(ชา สุภทฺโท)

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชันพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)” นี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณแบบผสมผสานวิธีการวิจัย ดังนี้

๑.วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-methodology research)^๔ เป็นระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาเอกสาร การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth interview) และวิจัยเชิงปริมาณการสำรวจ (Survey) โดยสุ่มตัวอย่าง ๔๐๐-๕๐๐ รูป/คน จากกลุ่มตัวอย่าง

^๓ ปณัฏฐา สีสายทนต์และบุญเลิศ โอธสุ, “จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อมวลชนยุคดิจิทัล”, วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม-สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐: หน้า ๑๗๘.

^๔ อองอาจ นัยพัฒน์, การออกแบบการวิจัย วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและผสมผสานวิธีการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๓๓๒.

นิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยหรือ บุคคลทั่วไปที่สนใจธรรมะ ใช้วิธีการการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Nonprobability random sampling)

๒. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (Key informants) อันประกอบไปด้วยบุคคล ๖ รูป/คน ที่มีคุณลักษณะด้านพระพุทธศาสนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พระสงฆ์ที่มีประสบการณ์การเผยแผ่ธรรมะและด้านการสื่อสารมวลชน

๓. เครื่องมือการวิจัย โดยสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างเจาะจง (Purposive sampling) โดยการตอบแบบสอบถาม (Questionnaires) ผ่านระบบออนไลน์ (Google docs) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา ๓ วัน จำนวนตั้งแต่วันที่ ๒๘-๓๐ มกราคม ๒๕๖๓ การตอบแบบสอบถามด้วยคำถามปลายปิด คำถามให้เลือกตอบและแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert scale)^๕ วัดได้ในเชิงสถิติพรรณนา (Descriptive statistics)

๔. การวัดค่าตัวแปรในงานวิจัย จากแบบสอบถามมีคำถามและตอบ ๑๐ ข้อ แต่ละข้อคำถามปลายปิด จัดลำดับคะแนนความเห็นเป็น ๕ ระดับ โดยใช้มาตรฐานวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) วัดระดับความพึงพอใจระดับน้อยที่สุดจนถึงระดับมากที่สุด และนำผลรวมของคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และนำมาเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมาย โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ๕ ระดับ ตั้งแต่ระดับ ๑.๐๐—๕.๐๐ ข้อมูลในรูปของตัวเลข ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD (Standard deviation)

๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพและวิธีการเชิงปริมาณในวิธีการย้ายด้วยข้อมูลแบบสามเส้า (Data triangulation)^๖ ๓ ส่วน ส่วนแรกข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และบทความทางวิชาการ ส่วนที่สอง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ทรงคุณวุฒิ และส่วนที่สาม การสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

๖. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบการวิเคราะห์ที่ไปพร้อมกับการวิเคราะห์เอกสารเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ส่วนการสำรวจแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (Statistical package for social sciences) หรือ (SPSS) ในการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

^๕ Likert scale, อ้างใน ดร.ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, แนวคิดหลักการและกระบวนการวิจัย: เชิงปริมาณ คุณภาพและผสมวิธี การเขียนวิทยานิพนธ์, (กรุงเทพฯ: uraigraphic, ๒๕๖๑), หน้า ๒๔๙.

^๖ ่องอาจ นัยพัฒน์, การออกแบบการวิจัย วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและผสมผสานวิธีการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๓๔๔.

๔. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยนี้ได้ค้นพบประเด็นที่ตอบวัตถุประสงค์ดังนี้

๑) เพื่อศึกษาสภาพการสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชัน

สภาพการสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชันพบว่า ปัจจุบันมีการพัฒนาทางเทคโนโลยีการสื่อสาร ได้วิวัฒนาการก้าวสู่ยุคดิจิทัล โดยเฉพาะทางด้านการพัฒนาซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ ได้พัฒนาออกแบบมาเพื่อลิงค์เชื่อมต่อกับผู้รับข้อมูลข่าวสารในหลากหลายรูปแบบ ผู้รับข้อมูลข่าวสารสามารถเลือกรับสารผ่านโมบายโฟน โดยมีช่องทางแพลตฟอร์ม (platform) ในการสื่อสารธรรมะผ่านแอป App ธรรมะ ช่องทางการนำเสนอสามารถที่จะนำมารีเพล (Replay) นำมาดูย้อนหลังตลอดเวลา การเผยแพร่ธรรมะขยายผลออกไปทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างไม่มีจำกัดเวลา สถานที่ การเข้าถึงแอปพลิเคชันเป็นการตอบสนองกลุ่มเป้าหมายที่เข้าถึงผู้รับสารโดยตรง ผู้ผลิตได้พัฒนาออกแบบให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้รับสารที่ปรับเปลี่ยนในยุคปัจจุบัน การสื่อสารธรรมะได้พัฒนาออกแบบโมบายแอปพลิเคชัน (Mobile application) เข้ามาช่วยสนับสนุนการเผยแพร่ธรรมะเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้รับสาร

ด้านพฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารในสังคมปัจจุบัน ผู้ส่งสารจำเป็นต้องวิเคราะห์ผู้รับสาร โดยดูแนวโน้มความพึงพอใจของผู้รับสาร สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้โดยตรง การนำเสนอให้มีความหลากหลายเป็นที่น่าสนใจ แนวทางเนื้อหาารูปลักษณ์ ความโดดเด่น น่าจดจำ เพื่อให้ผู้รับสารมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ตอบสนองต่อการมีส่วนร่วมในการฟังธรรมะนำไปปฏิบัติจริง การศึกษาพฤติกรรมการรับสารมีส่วนสำคัญในการเข้าถึงความพึงพอใจของผู้รับสาร

การสำรวจออกแบบและเนื้อหาแอปพลิเคชันหลวงพ่ocha สุภโท บนโมบายแอปพลิเคชันพบว่า มี แอป (App) ๑) ธรรมะหลวงพ่ocha ๒) ฟังธรรม คำสอน ๓) ธรรมะสอนใจ และ ๔) Luang Pho Cha ภาควาษาอังกฤษ ที่เป็นคำสอนหลวงพ่ocha สุภโท

จากผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณเกี่ยวกับสภาพการสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชัน ผลการวิจัย พบว่า

๑. โมบายแอปพลิเคชันมีความจำเป็นต่อการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๓๗ รูป/คน ในระดับสูงคิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕ รองลงมามีความจำเป็นในระดับสูงสุดร้อยละ ๒๖.๓ และ มีความจำเป็นในระดับปานกลางร้อยละ ๑๔.๔ ตามลำดับ ส่วนน้อยที่สุดไม่มีความจำเป็นร้อยละ ๐.๕

๒. การสื่อสารโมบายแอปพลิเคชันมีความถี่ในแต่ละวันของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๓๗ รูป/คน จำนวนสูงสุดจำนวน ๕-๑๐ ครั้ง/วัน ร้อยละ ๕๑.๓ รองลงมา จำนวน ๒-๕ ครั้ง/วัน ร้อยละ ๓๘.๔ และจำนวน ๑ ครั้ง/วัน ร้อยละ ๗.๓ ตามลำดับ ส่วนน้อยที่สุดไม่ได้ใช้ ร้อยละ ๓

๓. การสื่อสารโมบายแอปพลิเคชันเพื่อประโยชน์ในกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๓๗ รูป/คน บริการข่าวร้อยละ ๗๔.๑ รองลงมาบริการด้านการศึกษาร้อยละ ๖๕ และ บริการธนาคารร้อยละ ๖๓.๖ ตามลำดับ ส่วนน้อยที่สุดบริการด้านอาหารร้อยละ ๓๓.๖

๔. การติดตามรับข่าวสารธรรมะจากช่องทางสื่อต่างๆของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๓๗ รูป/คน สูงสุดยูทูบ (Youtube) ร้อยละ ๗๙.๙ รองลงมาเฟซบุ๊ก (Facebook) ร้อยละ ๖๙.๘ และไลน์ (Line) ร้อยละ ๓๘.๔ ตามลำดับ ส่วนน้อยที่สุดป้ายโฆษณา ร้อยละ ๕.๗

๕. การรับฟังธรรมะผ่านแอปพลิเคชันในความสนใจของของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๓๗ รูป/คน สูงสุดสนใจมาก ร้อยละ ๔๙.๒ รองลงมาสนใจปานกลาง ร้อยละ ๓๗.๑ และสนใจเล็กน้อย ๙.๖ น้อยที่สุดไม่สนใจ ร้อยละ ๔.๑

๖. โมบายแอปพลิเคชันสามารถให้ความรู้ธรรมะของกลุ่มตัวอย่าง ๔๓๗ รูป/คน สูงสุดดีมาก ร้อยละ ๔๘.๗ รองลงมาระดับดี ร้อยละ ๓๔.๖ และปานกลาง ร้อยละ ๑๒.๔ ตามลำดับ ส่วนน้อยที่สุดไม่สนใจ ร้อยละ ๑.๘

๗. การฟังธรรมะแอปพลิเคชันหลวงพ่ocha สุภทโท ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๓๔ รูป/คน พบว่า เคยฟัง ร้อยละ ๖๑.๑ และไม่เคยฟัง ร้อยละ ๓๘.๙

๘. ความสนใจธรรมะหลวงพ่ocha ขอนโมบายแอปพลิเคชันสูงสุด การปล่อยวาง รองลงมา การทำจิตให้สงบ และการฝึกใจ คิดเป็น ร้อยละ ๖๔ ร้อยละ ๕๘.๒ และ ร้อยละ ๕๒.๓ ตามลำดับ

๙. คำสอนหลวงพ่ocha สุภทโท นำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตด้านการทำงานสูงสุด ๒๗๓ รองลงมาด้านความรู้ สติปัญญา ๒๖๒ และการศึกษาเล่าเรียน ๑๘๓ คิดเป็น ร้อยละ ๗๐.๔ ร้อยละ ๖๗.๕ และ ร้อยละ ๔๗.๒ ตามลำดับ

๑๐. คำสอนหลวงพ่ocha สุภทโท ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสูงสุด ส่งเสริมดีมาก ๒๖๓ รองลงมา ส่งเสริมระดับดี ๑๒๓ และส่งเสริมระดับพอใช้ ๑๙ คิดเป็น ร้อยละ ๖๔.๙ ร้อยละ ๓๐.๔ และ ร้อยละ ๔.๗ ตามลำดับ

สรุปข้อมูลเกี่ยวกับสถิติของค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง ๔๕๒ รูป/คน จากการสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชันพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) อธิบายได้ว่า ๑) ความจำเป็นในการใช้โมบายแอปพลิเคชันในการสื่อสารมีแนวโน้มในการใช้โมบายแอปพลิเคชันระดับสูง ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ที่ ๔.๐๖ จากคะแนนเต็ม ๕ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกณฑ์ ดี SD .๗๓๒ มีการเกาะกลุ่มกัน แนวโน้มการใช้โมบายแอปพลิเคชันอยู่ในระดับสูง ๒) ความถี่การใช้โมบายแอปพลิเคชันในแต่ละวันแนวโน้มอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ที่ ๓.๓๘ จากคะแนนเต็ม ๕ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปานกลาง SD อยู่ที่ .๗๔๓ มีการเกาะกลุ่มกันอยู่ในระดับปานกลาง ๕) ความสนใจในการรับฟังธรรมะผ่านแอปพลิเคชัน แนวโน้มอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ที่ ๓.๓๑ จากคะแนนเต็ม ๕ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD อยู่ที่ .๘๑๐ เกาะกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ๖) โมบายแอปพลิเคชันให้ความรู้ธรรมะแนวโน้มอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ที่ ๔.๒๖ จากคะแนนเต็ม ๕ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD อยู่ที่ .๙๐๑ คะแนนเกาะกลุ่มอยู่ในระดับดีมาก ๗) รับฟังธรรมะแอปพลิเคชันหลวงพ่ocha สุภทโท คำร้อยละ ๖๑.๑ ส่วนไม่เคยฟัง อยู่ที่ร้อยละ ๓๘.๙ อยู่ในระดับปานกลาง ๑๐) ธรรมะคำสอนหลวงพ่ocha สุภทโท ส่งเสริม

คุณธรรมจริยธรรมแนวโน้มนามากที่สุด ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ที่ ๔.๖ จากคะแนนเต็ม ๕ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD อยู่ที่ .๕๗๘ มีการเกาะกลุ่มกันมาก

๒. ผลการวิเคราะห์คำสอนของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท)

หัวข้อธรรมที่เป็นคำสอนของหลวงพ่ocha สุภทโท ซึ่งคนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและนำไปฝึกปฏิบัติใช้ในวิถีชีวิตนั้น จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคำสอนของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) สามารถสรุปประเด็นคำสอนได้ ดังนี้

๑. การปล่อยวาง ความเข้าใจให้ถูกต้องใจจะสงบได้ก็ด้วยความเห็นที่ถูกต้องเป็นสัมมาทิฐิ การปล่อยวาง ดังที่พระพุทธองค์ทรงเป็นพระอรหันต์ พระองค์ทรงเห็นสิ่งเหล่านี้เป็นเพียงสิ่ง "สักว่า" คำสอนหลวงพ่ocha สุภทโท สอดคล้องกับหลักคำสอนพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับอายตนะ ๑๒ เกิดจากอายตนะภายในและภายนอกกระทบกัน เห็นรูปนาม สังโยชน์จึงเกิดขึ้นก็คือ กิเลสเกิดขึ้น อายตนะภายในได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ กระทบกับอายตนะภายนอก รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ เมื่ออายตนะ ๑๒ ทั้งภายในและภายนอกกระทบกัน ย่อมเกิดกิเลสหรือสังโยชน์ผูกไว้มี ๑๐ สังโยชน์ ได้แก่ กามราคะ ภวราคะ ปฏิฆะ มานะ ทิฐิ สัมพัตตปรมาส วิกิจฉา อิสสา มัจฉริยะ และอวิชชา ลดละได้ด้วยการวางอุเบกขา

๒. จิตสงบ ความสงบมี "องค์" ของความสงบอยู่ หนึ่ง มีวิตก สองมีวิจารณ์ พิจารณาตามอารมณ์ที่เกิดขึ้นมา สามมีปิติคือ ความยินดีในสิ่งที่วิตรกไปนั้น ในสิ่งที่วิจารณ์ไปนั้น จะเกิดปิติ คือความยินดีซาบซึ้งอยู่ โดยเฉพาะสี่ ก็มีสุขคือ ทั้งสี่อย่างนี้เป็นอารมณ์อันเดียว และอย่างที่ทำ สมาธิ คือ เอกัคคตา ๕ อย่างแต่เป็นอันเดียวกันคือ ๕ อย่างนี้เป็นอารมณ์ คำสอนหลวงพ่ocha สุภทโท สอดคล้องกับหลักคำสอนพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับสมาธิขั้นต้นหรือขั้นปฐมฌาน การทำจิตสงบต้องมีสมาธิขั้นต้นเป็นขั้นปฐมฌาน ดังที่หลวงพ่ocha ได้เรียกว่า "องค์" ประกอบด้วยวิตกวิจารณ์ ปิติ สุข และเอกัคคตา

๓. การฝึกใจ ด้วยการดับ "ทุกข์" เป็นข้อแรกของอริยสัจจ์ ต้องนำทุกข์มาพิจารณา คำสอนหลวงพ่ocha สุภทโท สอดคล้องกับหลักคำสอนพระพุทธเจ้า ในการปฏิบัติภาวนาและการพัฒนาจิต ในเรื่องของทุกข์ในอริยสัจจ์ ๔ ประการ รู้ชัดตามความจริงว่า "นี้ทุกข์" รู้ชัดตามความจริงว่า "นี้ทุกข์สมุทัย" รู้ชัดตามความจริงว่า "นี้ทุกข์นิโรธ" รู้ชัดตามความจริงว่า "นี้ทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา การปฏิบัติตามหลักคำสอนพระพุทธเจ้าด้วยการลดกิเลสให้เบาบาง โดยการเข้าถึงอริยสัจจ์ ๔ การรับรู้ทำความเข้าใจกับสิ่งที่มากระทบกับประสาทสัมผัสทั้ง ๖ จนรู้แจ้งในเหตุและผลในสิ่งนั้น การกำหนดสิ่งดับทุกข์ เมื่อรู้เหตุแห่งทุกข์แล้ว จึงใช้ปัญญากำหนดเครื่องดับทุกข์ ด้วยการยอมรับในทุกข์ ด้วยความเข้าใจในความจริงของทุกสรรพสิ่งและปฏิบัติภาวนาพัฒนาจิต

๔. สัมมาสมาธิ การมี "สติ" เป็นสิ่งที่รักษาสมาธินี้ไว้ได้ สติเป็นธรรมเป็นสภาวะธรรมให้ธรรมอื่นเกิดขึ้นโดยพร้อมเพรียง สติเป็นเหตุให้สัมปชัญญะเกิดขึ้น เป็นเหตุให้ปัญญาเกิดขึ้น ไม่ใช่เพียงเกิดขณะนั่งสมาธิ การเดิน การนั่ง การนอน ก็มีสติได้ คำสอนหลวงพ่ocha สุภทโท สอดคล้องกับหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าในข้อธรรมสติปัฏฐาน ๔ ได้แก่ การมีสติคือ ระลึกรับ

ระลึก รู้ ระลึกได้ในฐานทั้ง ๔ ที่เป็นทางสายเอก ความรู้ตัวมีสติกำจัดอภิชณาและโทมนัสในโลกได้ เห็นเวทนาในเวทนา มีความเพียรมีสัมปชัญญะ

๕. ทางสายกลาง ทางแห่งความสมดุล ทางแห่งความพอดี สุขและทุกข์ทางที่สงบ ระวังอัตตภิกลิณญาณโยค และการสุขัลลิกญาณโยค พิจารณาจาก อัตตภิกลิณญาณโยค เดินไปแล้วก็เป็น ทุกข์ลำบาก การสุขัลลิกญาณโยคเป็น ความดีใจ ความพอใจ การวางทั้งสองได้เป็นสัมมาปฏิบัติทาง คำสอนหลวงพ่อบุญมาสอนคล้อยกับหลักคำสอนพระพุทธเจ้าในหลักมัชฌิมาปฏิปทาหรือทางสาย กลาง พุทธศาสนาไม่ให้ยึดถือสุดทางทั้ง ๒ คือ ๑) อัตตภิกลิณญาณโยค คือ การประกอบตนเองให้ ลำบากเกินไป และ ๒) การสุขัลลิกญาณโยค คือ การพัวพันในกามในความสบาย พระพุทธเจ้าทรง กำหนดหลักทางสายกลางนี้ไว้ชัดเจนคือ อริยมรรคมีองค์ ๘ มุ่งเน้นใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา มัชฌิมาปฏิปทาในทางจิตวิญญาณหมายถึง สติ ที่ เป็นความสมดุลทางจิต เป็นความสมดุลระหว่าง ศรัทธาและปัญญา

๓. เพื่อนำเสนอแนวทางการสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชันพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท)

จากการสำรวจข้อมูลและการสังเกตโปรแกรมแอปพลิเคชันในการเผยแพร่ธรรมะของ หลวงพ่อบุญมา สุภทโท ที่ปรากฏบนโมบายแอปในการสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชันพระโพธิญาณ เถร (ชา สุภทโท) มีรายละเอียดการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

๑. การวางแผน

ช่องทางสื่อ: กลุ่มตัวอย่าง ๔๓๗ รูป/คน เลือกช่องทางสื่อจากยูทูบ (Utube) ทั่วๆไปมากเป็นอันดับ ๑ จำนวน ๓๔๙ รูป/คน อยู่ที่ร้อยละ ๗๙.๙ ในขณะที่แอปธรรมะ App ธรรมะ จำนวน ๑๖๘ รูป/คน อยู่ที่ร้อยละ ๓๘.๔ จะพบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้งานจะนิยมใน รูปแบบยูทูบที่เห็นภาพและฟังเสียงไปพร้อมมากกว่าการฟังเสียงเพียงอย่างเดียว จากที่พบการ เผยแพร่ธรรมะหลวงพ่อบุญมาโดยทั่วไป มีการเผยแพร่ผ่านช่องทางยูทูบ ส่วนการเผยแพร่ผ่านแอป เป็นของใหม่ (New Design) และยังไม่เป็นที่นิยมกว้างขวาง ด้วยรูปแบบการนำเสนอเน้นการฟัง และลักษณะภาพนิ่ง (Still image) ความน่าสนใจจึงมีไม่มาก

ข้อมูลการใช้แอป: จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างผู้ที่เคยฟังธรรมะหลวงพ่อบุญมา สุภท โท จากจำนวน ๔๓๔ รูป/คน เคยฟังธรรมะจำนวน ๒๖๕ รูป/คน อยู่ที่ร้อยละ ๖๑.๑ พบว่า มี แนวโน้มความสนใจในระดับปานกลางในการฟังธรรมะหลวงพ่อบุญมา (ในที่นี้ไม่ได้หมายรวมถึงแอป ธรรมะหลวงพ่อบุญมาบนโมบายแอปพลิเคชันเท่านั้น)

รีวิวและเรตติ้ง: ฟังธรรม คำสอน ๔.๘ ธรรมะหลวงพ่อบุญมา ๔.๗ ส่วนธรรมะ สอนใจยังไม่พบการให้คะแนนรีวิวและเสียงธรรมะภาษาอังกฤษ Luang Pu Cha ไม่พบว่ามี การให้คะแนนรีวิวออกจากแอป

ความน่าเชื่อถือ: ผู้ผลิตโมบายแอปพลิเคชันธรรมะหลวงพ่อบุญมา สามารถให้ความรู้ หลักธรรมะได้มากในระดับดีจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๓๗ รูป/คน ระดับดีมากถึง ๒๑๓ รูป/คน

อยู่ที่ร้อยละ ๔๘.๗ พบว่า ผู้ผลิตนำเสนอคำสอนหลวงพ่อบุชา ให้ความรู้หลักธรรมมีความน่าเชื่อถือ มีความมั่นใจในคำสอนหลวงพ่อบุชาสอดคล้องกับหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าตามคัมภีร์พระไตรปิฎกในพระพุทธศาสนา

๒. รูปแบบของการผลิต

App ธรรมะหลวงพ่อบุชา: โปรแกรมออกแบบเรียบง่าย การเข้าในระบบไม่มีขั้นตอนมาก ไม่ซับซ้อน ขั้นตอนแรก เมื่อเข้ามาจะพบหัวข้อธรรมะให้เลือก สามารถเลือกข้อธรรมะตามที่สนใจ มีให้เลือก ๒๖ หัวข้อธรรมะ ขั้นตอนที่สอง ให้แตะเพื่อเปิดฟัง Play หากต้องการหยุดการฟัง ก็แตะที่ Stop แต่ละหัวข้อธรรมะจะใช้เวลาแต่ละคลิปต่างกันเล็กน้อย การปล่อยวาง ๔๒ นาที การทำจิตให้สงบ ๔๐ นาที การฝึกใจ ๔๓ นาที สัมมาสมาธิ ๔๐ นาที และทางสายกลาง ๒๕ นาที โปรแกรมเข้ารระบบสะดวก ไม่ซับซ้อน มีเฉพาะเสียงไม่มีภาพ ไม่ได้ใช้เสียงจริงของหลวงพ่อบุชาในการบรรยาย

App ฟังธรรมคำสอน: โปรแกรมที่รวมธรรมะจากหลวงพ่อบุชอื่น ๆ เข้ามาในหมวดแอปนี้ รูปลักษณ์มีความหลากหลายให้เลือก ช่องทางในโปรแกรมมีให้ดำเนินการเลือกหมวดหมู่ในหน้าแรก ขั้นตอนแรก จะพบรายการประกอบด้วย ๑)มีฟังธรรมจากพระ ๒)ธรรมที่ชื่นชอบ ๓)เสียงอ่าน ๔)ธรรมแนะนำ ๕)ธรรมสั้นๆ ๖)แนะนำแอปให้เพื่อน ในแอปนี้มีความหลากหลายและน่าสนใจ แต่การผลิตเนื้อหาสารทำเป็นภาพนิ่งและเสียงผ่านช่องทางยูทูบเป็นหลัก

App ธรรมะสอนใจ: โปรแกรมออกแบบเรียบง่าย มีแถบ ๓ แถบ Play Pause Stop ให้เลือก เมื่อต้องการเปิดแตะที่ Play เมื่อต้องการหยุดพักการฟังให้แตะที่ pause เมื่อต้องการหยุดแตะที่ Stop ในโปรแกรมการเข้ารระบบออกแบบเรียบง่าย มีเฉพาะเสียงไม่มีภาพ กรณีต้องการหยุดพัก แอปนี้จะมีแถบให้พักการฟัง หากสะดวกไม่ต้องเริ่มใหม่ เสียงบรรยายธรรมะเป็นเสียงจริงของหลวงพ่อบุชาที่ได้บันทึกเทปไว้ สำหรับตัวอย่าง หัวข้อธรรมะ“บ้านที่แท้จริง”เวลาในคลิป ๕๐ นาทีไม่มีการหยุดเทปเป็นลักษณะวน (Loop) ต้องแตะ Stop ส่วนธรรมะ“ปัจจุบันธรรม”ในคลิปประมาณ ๕๖ นาที ไม่มีวนเนื้อหาซ้ำอีก

App Luang Pu Cha: แอปหลวงปู่ชาเสียงธรรมะภาษาอังกฤษ โปรแกรมนี้ไม่ซับซ้อนมี Play และ Back เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ออกแบบเป็นภาคภาษาอังกฤษทั้งหมด บรรยายโดยชาวต่างชาติสลับหลวงพ่อบุชา สำหรับชาวต่างชาติที่สนใจธรรมะหลวงพ่อบุชาในระบบมี ๒ ภาค ภาคแรก เป็นคำสอนหลวงพ่อบุชา โดยอิงหลักคำสอนพระพุทธเจ้าโดยแปลมาจากการบรรยายภาคภาษาไทย-อังกฤษ มี ๓๐ หัวข้อธรรมะ ใช้เวลาประมาณ ๑๘ นาทีในการบรรยายแต่ละคลิป ภาคสอง เป็นการสอนฝึกปฏิบัติวิปัสสนา ๑๐ ตอน เป็นขั้นตอนตั้งแต่ ๑-๑๐ ในช่วงการปฏิบัติธรรมใช้เสียงหลวงพ่อบุชานำสวดมีการแปลอังกฤษสลับไป สำหรับ Insight Meditation Society -1 เวลาที่ใช้ในคลิป ๑ ชม. ๒๙ นาที

๓. การปล่อยแอป ผู้สนใจฟังธรรมะหลวงพ่อบุญต้องเข้าไปโหลดในแอปสโตร์ App Store หรือเพลสโตร์ Play Store ด้วยตนเองฟรี โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการติดตั้งแอปพลิเคชัน โดยทั่วไปไม่มีสัญญาณแจ้งเตือนของแอป (Notification) มีผู้คอยควบคุม (Admin) ดูแลระบบ

๔. สังเกตการณ์และวัดผล แอปธรรมะหลวงพ่อบุญเป็นการผลิตสอนธรรมะเน้นเนื้อหาในทางจิตใจ การปฏิบัติ ทำความดีต่อสังคม ต่อเพื่อนมนุษย์และตนเอง แอปที่ผลิตออกมาไม่ได้เป็นการผลิตแอปเพื่อการแสวงหาผลประโยชน์เกี่ยวกับทางด้านธุรกิจขายสินค้าหรือประชาสัมพันธ์ข่าว แนวโน้มการเข้ามารับฟังธรรมะด้วยการโหลดแอป เป็นกลุ่มผู้สนใจศึกษาด้านศาสนา ปรัชญา กลุ่มผู้สูงวัย และกลุ่มผู้สนใจทั่วไปในการปฏิบัติธรรมะ ในการวัดผลหรือประเมินในเชิงปริมาณตัวเลขที่เป็นหลักฐานได้ด้วยการให้คะแนนความพึงพอใจแบ่งเป็น ๕ ระดับก่อนออกจากระบบแอปธรรมะหลวงพ่อบุญ

ข้อดีของผู้ผลิตแอปพลิเคชันหลวงพ่อบุญ สุภโท

แอปธรรมะหลวงพ่อบุญทุกขั้นตอนเข้าถึงง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วต่ำ ผู้บรรยายภาคไทยมีการคัดเนื้อหาความสำคัญธรรมะที่น่าสนใจมารวบรวมให้เข้าใจ ส่วนในภาคภาษาอังกฤษบรรยายโดยชาวต่างชาติ ด้วยสำเนียงของเจ้าของภาษา การสื่อสารมีความชัดเจน ผู้ที่มีพื้นฐานทางด้านพระพุทธศาสนาจะเข้าใจเนื้อหาธรรมะมากขึ้น ผลของการผลิตเนื้อหาธรรมะในการเผยแพร่ผ่านแอปทำให้พระพุทธศาสนาขยายกว้างไกล โดยเฉพาะผู้ที่สนใจศึกษาพระพุทธศาสนาในประเทศไทย แต่ขยายผลออกไปยังต่างประเทศ

ข้อเสียของผู้ผลิตแอปพลิเคชันหลวงพ่อบุญ สุภโท

รูปแบบของโปรแกรมไม่มีฟังก์ชันมาก การออกแบบ รูปลักษณ์ ยังไม่มีความโดดเด่น ไม่มีฟังก์ชันการทดลองเพื่อเข้าฝึกปฏิบัติธรรมะอย่างเป็นรูปธรรม ไม่ได้ออกแบบโปรแกรมในการติดตามข้อมูล อัปเดตข้อมูล และพัฒนาออกแบบแอปสำหรับหลักสูตรในการเรียนรู้ภาคปฏิบัติฝึกสมาธิขั้นตอนเข้าสู่ภาคปฏิบัติ สังเกตได้ว่ามีเฉพาะการฟัง การรับชมภาพนิ่ง ยังขาดความเป็นรูปธรรมในการออกแบบพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อฝึกปฏิบัติสมาธิบนโมบายแอป

การนำเสนอนวัตกรรมการสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชันพระโพธิญาณเถร (ชา สุภโท)

การประยุกต์คำสอนหลวงพ่อบุญเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

(๑) ด้านการทำงาน นำมาประยุกต์ใช้กับธรรมะคำสอน “การฝึกใจ” เป็นแนวทางในการทำงานเพื่อดำเนินงานในวิถีชีวิต การนำคำสอนหลวงพ่อบุญ สุภโท มาเป็นแนวทางในการฝึกใจ เช่น การละทิ้งความยึดมั่นถือมั่นในตัวตน รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นในการทำงาน แก้ไขปัญหาและวางใจอย่างเป็นกลาง ก็จะสามารถนำพาองค์พหุผ่านปัญหาอุปสรรคไปได้ ช่วยในการทำงานร่วมกับผู้อื่นให้บรรลุเป้าหมาย การฝึกใจนี้เป็นสิ่งสำคัญ ต้องฝึกฝนใจละความยึดมั่นทั้งสรรพสิริ โดยการใช้ปฏิบัติเพื่อเข้าถึงความพอดีของทั้งสองอย่างในสุขและทุกข์

(๒) ด้านความรู้ สติปัญญา นำมาประยุกต์ใช้กับธรรมะคำสอน “สัมมาสมาธิ” นำมาปรับใช้ในการเพิ่มความรู้ตามเป็นจริง เป็นการเจริญสติเป็นการระลึกรู้ถึง สติเป็นการตั้งอารมณ์มาสู่จิต ปัญญาที่คือ การรู้ตามความเป็นจริง เมื่อมีสติกำกับย่อมเกิดปัญญาในการรู้เข้าใจตามสภาพความเป็นจริง ในปัจจุบันนี้เป็นธรรมะที่มีคุณประโยชน์มาก ให้รู้ตัวอยู่ทุกเมื่อ ความเห็นผิดชอบก็มีทุกเมื่อ เมื่อความเห็นผิดชอบมีอยู่เกิดขึ้นอยู่ทุกเมื่อ ความละเอียดก็เกิดขึ้นจะไม่ทำสิ่งที่ผิดหรือสิ่งที่ไม่ดี เรียกว่าปัญญาเกิดขึ้นแล้ว เมื่อรวบยอดเข้ามา จะมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา คือ การสังวรสำรวม

(๓) การศึกษาเล่าเรียน นำมาประยุกต์ใช้กับธรรมะคำสอนทำ “จิตสงบ” ในสถานการณ์ปัจจุบัน สามารถนำมาใช้ในการฝึกจิตกับสิ่งที่มากระทบอารมณ์ เป็นการฝึกทดสอบจิตต่อสภาวะต่างๆ ในอารมณ์ความรู้สึกยินดี ความสุข หรือรำคาญ ให้เกิดความสงบในจิตไม่ฟุ้งซ่าน นิสิตนักศึกษาจำนวนมากที่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน การให้ธรรมะเป็นแนวทางให้คำแนะนำที่ถูกต้องไม่ให้หลงเดินทางผิด เด็กและเยาวชน นิสิต นักศึกษาก็จะตั้งใจศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น ช่วยให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า มีคนเก่งคนดี และมีคุณธรรมจริยธรรม ทำให้ประเทศชาติมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณค่า

(๔) ด้านครอบครัว นำมาประยุกต์ใช้กับคำสอน “ทางสายกลาง” ให้รู้จักการรู้เท่าทัน ไม่ยึดติดกับความสุขและทุกข์ ตั้งอยู่ในความพอดีของทั้งสองอย่าง คำสอนทางสายกลางที่เป็นทางแห่งความพอดีของทั้งสอง จากคำสอนหลวงพ่อบุญมาสอนให้เห็นความทุกข์ที่แฝงอยู่ในความสุข จะขึ้นขมยินดี มีความสุขจนลืมความทุกข์ หลวงพ่อบุญได้กล่าวถึงหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าในแง่ของกามสุขัลลิกานุโยค และอัตตกิลมณานุโยค เป็นทางที่ลุ่มหลง พวกเสพกามหลงติดอยู่ คำสอนทางสายกลางหลวงพ่อบุญจะช่วยให้เข้าใจการจัดการให้เกิดความสมดุล ความเท่าเทียม ความสามัคคีในหมู่คณะให้มีความพอดีไม่มากเกินไปจนเกินความพอดี

(๕) ด้านสังคม นำมาประยุกต์ใช้กับคำสอนของหลวงพ่อบุญ การปล่อยวาง เป็นหลักการละทิ้งความคิด ฝึกการมองอย่างถูกต้องหรือมีสัมมาทิฐิ ดังที่หลวงพ่อบุญเปรียบกับเด็กให้เข้าใจในธรรมชาติของเด็ก หากเข้าใจในธรรมชาติของเด็กได้ ก็ปล่อยวาง ความเดือดร้อนรำคาญก็หมดไปเพราะเข้าใจยอมรับธรรมชาติ ความรู้สึกก็เปลี่ยนไป และยอมรับธรรมชาติของสิ่งทั้งหลายให้ปล่อยวาง จิตก็มีความสงบเยือกเย็น มีความเข้าใจอันถูกต้องแล้วก็เป็นสัมมาทิฐิ ในสังคมจะพบปัญหาในสิ่งต่างๆ มากมาย การปล่อยวางนั้นต้องดูกำลังของตนในการช่วยเหลือ หากทำให้ตนต้องเดือดร้อนแล้วย่อมเกิดทุกข์ เมื่อเกิดทุกข์ก็ไม่เป็นสัมมาทิฐิทางที่เป็นแนวคิดที่ถูกต้อง ดังนั้นต้องมีหลักการคิดเป็นสัมมาทิฐิ รู้จักปล่อยวางใจอย่างถูกต้อง

๕. อภิปรายผล

สภาพการสื่อสารธรรมะใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎีการสื่อสาร การสื่อสารธรรมะในพระพุทธศาสนา การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันและหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสกรวี วงศ์วรสุรชัช ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาออนไลน์พระ

ธรรมเทศนา”^๗ ที่ได้กล่าวถึง ลักษณะของพระธรรมเทศนาที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต และ พฤติกรรมการสืบค้น พระธรรมเทศนาบนอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอมรรวิชัย ชำครเมธี (บุตรสาร) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “เทคนิคการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)”^๘ ที่กล่าวถึง หลวงพ่อชาใช้เทคนิคการเผยแผ่ทั้งที่เหมือนและต่างจากที่ครูบาอาจารย์ร่วมสมัยได้เคยนำมาใช้กัน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สมควร กวียะเกี่ยวกับ “ทฤษฎีการสื่อสารประยุกต์”^๙ ว่าด้วย ภาษา สังคม และวัฒนธรรม ที่ทำหน้าที่เป็นทฤษฎีแนวปฏิบัติเพื่อการสื่อสารภายในบุคคล ระหว่างบุคคล การสื่อสารในกลุ่มหรือการสื่อสารในสังคมใหญ่

การสื่อสารปัจจุบันมีการพัฒนาแอปพลิเคชัน แนวน้อมส่วนใหญ่มีเครื่องมือสื่อสารพกพา การรับข่าวสารเข้าถึงข้อมูลง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตน์สินี ออมสินสมบูรณ์ ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ “การศึกษาแนวทางการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันประเภทการคมนาคมขนส่งทางบกประเทศไทย”^{๑๐} ที่กล่าวถึง โมบายแอปพลิเคชัน จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการใช้งานและทำให้ผู้ใช้เกิดความพึงพอใจในการใช้งานโมบายแอปพลิเคชันด้านข้อมูลสารสนเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพันธ์ ธโนปจัย ได้ศึกษาเรื่อง “การออกแบบแอปพลิเคชันเพื่อแนะนำการบริโภคผลไม้ไทย”^{๑๑} เกี่ยวกับการจัดวางองค์ประกอบศิลป์ ภาพประกอบที่ใช้และเลือกใช้สีที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การนำเสนอสื่อให้ความหมายเข้าใจได้โดยง่าย การจัดลำดับเนื้อหาที่นำเสนอ แบ่งหมวดหมู่เนื้อหาให้ชัด เพิ่มความต่อเนื่องของเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา

คำสอนหลวงพ่อชา สุภทฺโท ใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าตามคัมภีร์พระไตรปิฎกเกี่ยวกับหลักวิปัสสนากรรมฐาน หลักธรรมอริยสัจ ๔ หลักธรรมปฏิจกสมุปบาท และหลักมัชฌิมาปฏิปทา สอดคล้องกับหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นข้อธรรมที่หลวงพ่อชาได้นำมาเป็นคำสอนธรรมะ การเผยแผ่คำสอนหลวงพ่อชาโดยใช้วิธีการสอนอุปมาอุปไมย และสอนด้วยวิธีธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร เนติธาดา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “วิธีการ

^๗ ภัสร์วี วงศ์วรสุรชัย, “การพัฒนาออนไลน์พระธรรมเทศนา”, **วิทยาการสารสนเทศมหาบัณฑิต**, วิทยาการสารสนเทศบัณฑิต : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๕๗.

^๘ พระมหาอมรรวิชัย ชำครเมธี (บุตรสาร), “เทคนิคการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

^๙ สมควร กวียะ, **ทฤษฎีการสื่อสารประยุกต์**, กรุงเทพฯ: บ.อักษราพิพัฒน์ จำกัด, ๒๕๔๖.

^{๑๐} รัตน์สินี ออมสินสมบูรณ์, “การศึกษาแนวทางการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันประเภทการคมนาคมขนส่งทางบกประเทศไทย”, **การค้นคว้าอิสระ, วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต** สาขาวิชานโยบายและการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ, วิทยาลัยนวัตกรรม : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๙.

^{๑๑} เฉลิมพันธ์ ธโนปจัย, “การออกแบบแอปพลิเคชันเพื่อแนะนำการบริโภคผลไม้ไทย”, **ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๘.

ถ่ายทอดธรรมะของหลวงพ่ocha สุภโท”^{๑๒} ได้กล่าวถึง หลวงพ่ocha สุภโท โดยการพูดถึงเรื่อง ธรรมะให้ลูกศิษย์ฟัง ปฏิบัติในสิ่งที่พูดให้ฟังไป แล้วทำให้ดูเป็นตัวอย่างและให้ลูกศิษย์ทดลอง ปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง คำสอนการปล่อยวางมีความสอดคล้องกับ หลักปฏิจสุมุบาทหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับการยึดมั่นถือมั่นในอุปาทาน ซึ่งจากผล สำรจากกลุ่มตัวอย่างจัดเป็นคำสอนที่กลุ่มตัวอย่างเลือกเป็นอันดับสูงสุด รองลงมา การทำจิตสงบ และการฝึกใจ

การนำหลักธรรมคำสอนหลวงพ่ocha นำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างนำคำสอนหลวงพ่ocha แนวโน้มประยุกต์ใช้ในการ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคม สอดคล้องกับงานของ ดุจเดือน พันธุมนาวิญ เกี่ยวกับเรื่อง “การสังเคราะห์คุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ”^{๑๓} ที่ได้กล่าวถึง การพัฒนา จริยธรรมของคนไทยปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะของพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยมีลักษณะมุ่ง อนาคตควบคุมตน มีสุขภาพจิตดี มีความเชื่ออำนาจในตน ความเชื่อทางศาสนา ประสบการณ์ ทางสังคม และการบรรลุเอกลักษณ์แห่งอีโก้ (ego) สิ่งเหล่านี้ล้วนได้รับการสนับสนุนจากคนรอบ ข้าง โดยเฉพาะครอบครัว สมาชิกในหน่วยงานและเพื่อน

๖. องค์ความรู้ใหม่

การออกแบบพัฒนาแอปพลิเคชันธรรมะหลวงพ่ocha สุภโท

ขั้นตอนที่ ๑ ผู้รับสารเลือกโปรแกรมในแอป (App) คำสอนหลวงพ่ocha ซึ่งผู้ส่งสาร จะมีโปรแกรมการเข้าฟังธรรมะของหลักคำสอน ๕ คำสอน ประกอบด้วย คำสอนการปล่อยวาง คำสอนทำจิตสงบ คำสอนฝึกใจ คำสอนการทำสมาธิ คำสอนทางสายกลาง ซึ่งในแต่ละคำสอน ของหลวงพ่ocha สุภโท จะเข้าสู่ระบบการฟังด้วยเสียงตามแต่ละหัวข้อของการเลือกโปรแกรม โดยผู้รับสารใช้เวลาสั้นๆ เพียง ๓ นาที ในแต่ละโปรแกรมที่เลือกเพื่อรับฟังธรรมะหลวงพ่ocha จาก ๕ คำสอนในโปรแกรม

ขั้นตอนที่ ๒ ผู้รับสารเข้าสู่โปรแกรมของการปฏิบัติในแต่ละคำสอนประกอบด้วย คำสอนการปล่อยวางจะเข้าสู่เมนูแนวการปฏิบัติในการใช้กับ “สังคม” คำสอนทำจิตสงบจะเข้าสู่ การปฏิบัติใน “การศึกษาเล่าเรียน” คำสอนการฝึกใจจะเข้าสู่โปรแกรมการปฏิบัติใน “การ ทำงาน” คำสอนการทำสมาธิจะเข้าสู่โปรแกรมการปฏิบัติใน “ความรู้ สติปัญญา” คำสอนทาง

^{๑๒} จีราพร เนติธาดา, “วิธีการถ่ายทอดธรรมะของหลวงพ่ocha สุภโท”, นิเทศศาสตร์มหา บัณฑิต, คณะนิเทศศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

^{๑๓} ดุจเดือน พันธุมนาวิญ, การสังเคราะห์คุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและ ต่างประเทศ, ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์กรมหาชน), กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและ พัฒนาองค์ความรู้ (องค์กรมหาชน), ๒๕๕๑.

สายกลางจะเข้าสู่โปรแกรมการปฏิบัติใน “ครอบครัว” ซึ่งในแต่ละหลักคำสอนได้มีการปรับให้ตรงตามความสนใจและสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต

ขั้นตอนที่ ๓ ผู้รับสารดำเนินการเข้าสู่การสมัครโปรแกรมตามที่ได้เลือกไว้ในขั้นตอนที่ ๑ เพื่อเข้าระบบของโปรแกรมที่ผู้ส่งสารได้ลงข้อมูลของโปรแกรมเอาไว้ในแต่ละโปรแกรม ซึ่งเมื่อผู้รับสารเข้าสู่ระบบคำสอนที่เลือก ต่อจากนั้นในแต่ละขั้นตอนจะเข้าสู่กระบวนการที่ผู้ส่งสารจัดไว้ในแต่ละโปรแกรม

ขั้นตอนที่ ๔ ผู้รับสารสมัครโปรแกรมที่ผู้ส่งสารได้จัดระบบไว้มี ๓ ระดับด้วยกัน ประกอบด้วย ระดับต้น ๑ สัปดาห์ ระดับกลาง ๒-๓ สัปดาห์ ระดับสูง ๓-๔ สัปดาห์ ซึ่งขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้รับสารต้องการฝึกปฏิบัติ โดยเลือกกระบวนระยะเวลาที่ต้องการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ ๕ ผู้ส่งสารได้จัดโปรแกรมแบบทดสอบ ซึ่งผู้ส่งสารได้จัดทำในรูปแบบของการฝึกทดสอบในแต่ละโปรแกรมที่มีความต่างกัน ทั้งในความต่างของแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับต้น ระดับกลาง ระดับสูง

ขั้นตอนที่ ๖ ขั้นตอนสุดท้ายของการประมวลผลการปฏิบัติในแต่ละโปรแกรมของแต่ละคำสอน โดยประเมินผลจากการฝึกในแต่ละโปรแกรม และในแต่ละระดับที่ผู้รับสารได้เลือกสมัครในแต่ละโปรแกรมจะประเมินผลออกมาใน ๕ ระดับ ปรับปรุง พอใช้ ปานกลาง ดี ดีมาก

๗. สรุป

การสื่อสารเผยแผ่ธรรมะหลวงพ่อดำผ่านแอปพลิเคชัน ถูกนำมาผลิตให้สอดคล้องกับผู้รับสารในยุคสมัยปัจจุบันที่มีพฤติกรรม การรับสารที่ปรับเปลี่ยนไป และเกิดจากการพัฒนาแอปพลิเคชันให้มีความทันสมัยตอบสนองความสะดวกสบายให้เข้าถึงผู้รับสารโดยตรงในการรับฟังธรรมะ ให้ได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น เป็นนวัตกรรมความคิดประดิษฐ์นำธรรมะผ่านแอป ทำให้ได้เรียนรู้หลักธรรมคำสอนที่นำไปปรับใช้ในวิถีชีวิตในด้านต่างๆ โดยเนื้อหาธรรมคำสอนที่ได้ถ่ายทอดมาจากหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ทำให้ผู้ฟังได้เนื้อหาสาระแก่นธรรมที่แท้จริง หลวงพ่อดำมีวิธีการสอนธรรมะด้วยภาษาที่เข้าใจได้ง่าย ใช้การอุปมาอุปไมยในคำสอน แนวคำสอน หลวงพ่อดำเน้นการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเพื่อเป็นการปล่อยวาง ทำจิตให้สงบ การฝึกใจ มีสมาธิ และมีความสุข โดยนำธรรมคำสอนไปใช้กับการทำงาน การเรียน การมีสติปัญญา ในสังคม และครอบครัว งานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบพัฒนาแอปหลวงพ่อดำเพื่อให้มีความทันสมัย มีความน่าสนใจ และเป็นการฝึกปฏิบัติธรรมะตามขั้นตอนที่ได้ออกแบบให้สอดคล้องกับความพึงพอใจจากการสำรวจวิจัยครั้งนี้

๘. ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

การสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชันพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) สามารถช่วยกระตุ้นให้กลุ่มประชากร และบุคคลทั่วไป ได้รู้จักและสนใจในคำสอนของหลวงพ่อดำในแอป

พลิเคชันมากขึ้น การสำรวจกลุ่มตัวอย่างผลข้อมูล มีการใช้แอปพลิเคชัน ๕-๑๐ ครั้ง/วัน เกินร้อยละ ๕๐ แนวโน้มประชากรจะให้ความสำคัญและเห็นประโยชน์จากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารโดยตรงกับผู้ให้ข้อมูล สามารถนำเสนอไปได้ในเชิงวิชาการ

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ การออกแบบแอปพลิเคชันธรรมชาติของหลวงพ่อกับการพัฒนาสังคมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

๒.๒ นวัตกรรมคำสอนหลวงพ่อกา สุภทโทกับการปฏิบัติสมาธิออนไลน์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิทธิ). คำบรรยาย วิปัสสนากรรมฐาน. กรุงเทพฯ : บริษัท ประยुरวงค์พรินท์ติ้ง จำกัด, ๒๕๕๐.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

สมเด็จพระพุทธอาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร). คัมภีร์วิสุทธิมรรค. พิมพ์ครั้งที่ ๖. (Taiwan: The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation, ๒๕๔๘.

ดุจเดือน พันธมนาวิน. การสังเคราะห์คุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), ๒๕๕๑.

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. แนวคิดหลักการและกระบวนการวิจัย: เชิงปริมาณ คุณภาพและผสมวิธี การเขียนวิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : uraigraphic, ๒๕๖๑.

สมควร กวียะ. ทฤษฎีการสื่อสารประยุกต์. กรุงเทพฯ: บ.อักษราพิพัฒน์ จำกัด, ๒๕๔๖.

องอาจ นัยพัฒน์. การออกแบบการวิจัย วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและผสมผสานวิธีการ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

วารสาร

ปณัฎฐา สีสายทนต์และบุญเลิศ โอฐสุ. “จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อมวลชนยุคดิจิทัล”. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม-สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐: ๑๗๘.

วิทยานิพนธ์

จิราพร เนติธาดา. “วิธีการถ่ายทอดธรรมะของหลวงพ่ocha สุภโท”. **นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต**.

คณะนิเทศศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

ปณัฏฐา ลีลายุทธ. “จริยธรรมในการนำเสนอข่าวสื่อหนังสือพิมพ์ในยุคดิจิทัล”. **การค้นคว้า**

อิสระ. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. คณะนิเทศศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, ๒๕๖๐.

พระมหาอมรวิชัย ชากรเมธี (บุตรสาร). “เทคนิคการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระ โพธิญาณเถร (ชา สุภโท)”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย:

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

ภัทร์วี วงศ์วรสุรชัย. “การพัฒนาออนไลน์พระธรรมเทศนา”. **วิทยาการสารสนเทศ**

มหาบัณฑิต, วิทยาการสารสนเทศบัณฑิต : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๕๗.

รัตน์สินี ออมสินสมบูรณ์. “การศึกษาแนวทางการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันประเภทการ

คมนาคมขนส่งทางบกประเทศไทย”. **การค้นคว้าอิสระ.วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**

สาขาวิชานโยบายและการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ. วิทยาลัยนวัตกรรม : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๙.

เฉลิมพันธ์ ธโนปจัย. “การออกแบบแอปพลิเคชันเพื่อนำการบริโภคผลไม้ไทย”. **ปริญญา**

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๘.

